

Νέοι προσανατολισμοί στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών Γ' Λυκείου: Η κατανόηση
των αρχαίων ελληνικών κειμένων

Λευτέρης Βεκρής
Σύμβουλος Α' ΙΕΠ

Στη σημερινή παρουσίαση

θα σταθώ σε βασικά εργαλεία/διδασκτικές πρακτικές για την κατανόηση των αρχαίων ελληνικών κειμένων, όπως είναι:

- η χρήση των «περί του κειμένου» πληροφοριών
- οι δημοσιευμένες μεταφράσεις για την κατανόηση των κειμένων αναφοράς και η μετάφραση των μαθητών στα κείμενα αυτενέργειας
- οι ερωτήσεις κατανόησης στα κείμενα αναφοράς και στα κείμενα αυτενέργειας, με τις οποίες βοηθούμε τους μαθητές και τις μαθήτριες στην πολυδιάστατη προσέγγιση των κειμένων
- Οι διακειμενικές συνδέσεις

Για να γίνω σαφέστερος θα δώσω ένα παράδειγμα σχεδιασμού μιας θεματικής ενότητας από τον Φάκελο υλικού.

Δομή της παρουσίασης

- Στο Α' μέρος αναφέρονται σημαντικές παραδοχές σύμφωνα με το νέο Π.Σ. και κάποια «διδασκτικά εργαλεία», στα οποία παραπέμπουν οι σχετικές «Οδηγίες» (Αρ. πρωτ. 143300/Δ2/16-09-2019/ΥΠΑΙΘ, [Διδασκτικά εργαλεία](#))
- Στο Β' μέρος παρουσιάζεται παράδειγμα σχεδιασμού στην 1^η θεματική ενότητα από τον φάκελο υλικού, στο οποίο αξιοποιούνται παραδοχές και διδασκτικά εργαλεία που παρουσιάζονται στο Α' μέρος.

Α' μέρος

Βασικός στόχος του νέου Π.Σ.

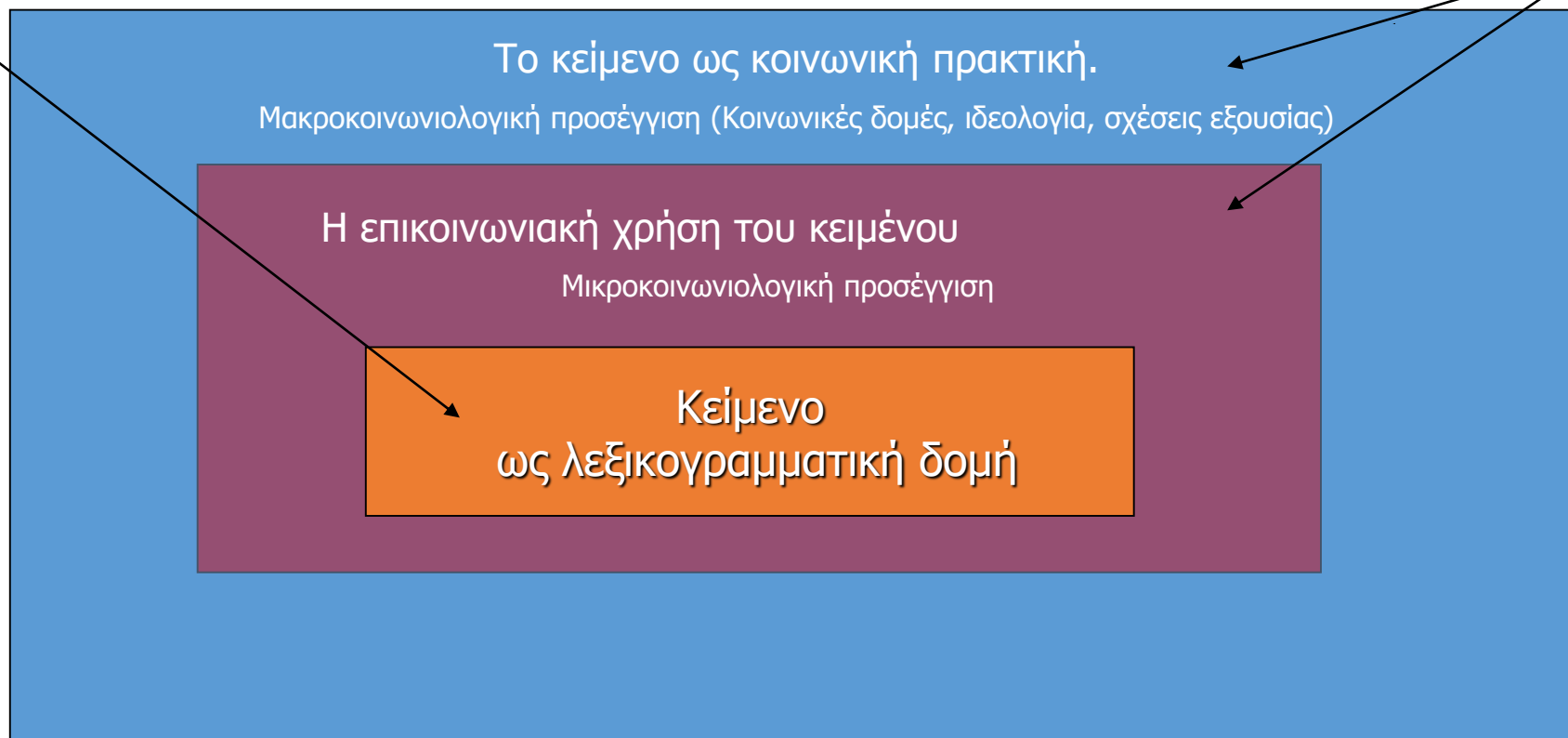
Η πολυδιάστατη κατανόηση των αρχαίων ελληνικών κειμένων :

- λεξικογραμματική
- επικοινωνιακή
- πολιτισμική – ιδεολογική

ΚΕΙΜΕΝΟ

Περιγραφή

Ερμηνεία

Βασικές διδακτικές πρακτικές

- Η αναγνώριση - και όχι τόσο η αναπαραγωγή- των γλωσσικών μηχανισμών του κειμένου
 - Η αξιοποίηση των μεταφρασμένων κειμένων
 - Η αξιοποίηση του «περικείμενου»
 - Η αξιοποίηση των ιστορικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δεδομένων
 - Η αξιοποίηση άλλων κειμένων από την αρχαία, μεσαιωνική και νεότερη γραμματεία, ελληνική και ξένη
 - Η αξιοποίηση της σύγχρονης πραγματικότητας
 - Η αξιοποίηση της εμπειρίας του μαθητή

Έμφαση δίνεται στις διακειμενικές συνδέσεις / στη σύνδεση με τον μαθητή – αναγνώστη

- Κείμενο-αναγνώστης (text_to self):

Σύνδεση μέρους ή ολόκληρου του κειμένου με τις προσωπικές εμπειρίες

- Κείμενο-κείμενο/α (text to text(s)):

Αναφορά σε ένα άλλο κείμενο ίδιου ή και διαφορετικού είδους και τύπου που θυμίζει το κείμενο που διαβάζεται

- Κείμενο-κόσμος (text to world):

Τοποθέτηση του κειμένου στη σύγχρονη πραγματικότητα της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Making Connections

Another book I read had something similar to this!
This is different than another book I read.

Something similar happened to me! This reminds me of...

Reminds me of something I've heard about before.

Reminds me of something seen or heard on the radio, internet, or TV.

I can use what I already know (prior knowledge)
to help me understand what I am reading!

Σημαντικές επισημάνσεις για το νέο Π.Σ. των Αρχαίων Ελληνικών Γ' Λυκείου

Το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών δεν περιορίζεται:

α) στην κατάκτηση του δομολειτουργικού συστήματος της αρχαίας ελληνικής γλώσσας

β) στην υπερβολική αξιοποίηση των «περί του κειμένου» γραμματολογικών πληροφοριών και

γ) στην ταύτιση της μετάφρασης με την κατανόηση του κειμένου

Τύποι ερωτήσεων για την κατανόηση των κειμένων

- Πληροφοριακές Ερωτήσεις (Literal):

Εντοπισμός και εξαγωγή πληροφοριών που εντοπίζονται ρητώς στο κείμενο.

- Επαγωγικές - Συμπερασματικές Ερωτήσεις (Deductive - Inferential):

Οι απαντήσεις προκύπτουν από συνδυασμό στοιχείων του κειμένου ή και από αξιοποίηση προϋπαρχουσών γνώσεων (από προηγούμενες ενότητες ή από «περικειμενικές» πληροφορίες που υπάρχουν στα εισαγωγικά σημειώματα).

- Αξιολογικές-Κριτικές Ερωτήσεις (Evaluative-Critical):

Προβληματισμός και αξιολόγηση επί του περιεχομένου, της δομής και της γλώσσας του κειμένου. Αναπτύσσονται αξιολογικές κρίσεις σε σχέση με το κείμενο. Εκφράζονται προσωπικές απόψεις και κατατίθενται νέες ιδέες.

Σημαντική παρατήρηση

- Στα γραπτά διαγωνίσματα η ομάδα Α αποτελείται από «πληροφοριακές» και «επαγωγικές» ερωτήσεις,
- η ομάδα Β από ερμηνευτικές – συμπερασματικές και αξιολογικές

Εν κατακλείδι

Αναζητούμε την ισορροπημένη διδασκαλία ανάμεσα στο :

ΚΕΙΜΕΝΟ – ΠΕΡΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΔΙΑΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟ

Β' μέρος (Σχεδιασμός μιας ενδεικτικής διδακτικής πορείας)
1^η θεματική ενότητα: Η αντίληψη για τη φιλοσοφία: η φιλοσοφία και η
διαμόρφωση του ανθρώπου

Προτεινόμενη διδακτική πορεία:

1. Προαναγνωστική φάση: *(Για όλη τη θεματική ενότητα)*

- Συλλογή διάφορων ιδεών (καταιγισμός ιδεών) από τους μαθητές

Ο καθηγητής κάνει πιο λεπτομερείς ερωτήσεις που συνδέονται με το περιεχόμενο του κειμένου και προσπαθεί να εκμαιεύσει διάφορες ιδέες από τους μαθητές τις οποίες μπορεί να καταγράψει επιγραμματικά στον πίνακα.

Π.χ. Ο καθηγητής θέτει το ερώτημα : «Γιατί (να) φιλοσοφεί ο άνθρωπος;» και καταγράφει τις απαντήσεις των μαθητών και στη συνέχεια προχωρεί στην κυρίως αναγνωστική φάση κατά την οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες αντλούν απαντήσεις από τα κείμενα.

Ή (εναλλακτικά)

Προαναγνωστική φάση

- Ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μαθητών

Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές κάποια στοιχεία από το κείμενο όπως λέξεις, φράσεις ή τίτλους παραγράφων και τους προτρέπει να συνεργαστούν σε ζευγάρια ή ομάδες για να ανταλλάξουν πληροφορίες.

π.χ. Μπορούν να τεθούν οι τίτλοι των διδακτικών ενοτήτων και να τεθούν ως ερωτήματα.

Σχόλιο: Με αυτό τον τρόπο αξιοποιούνται προηγούμενες γνώσεις-εμπειρίες των μαθητών και των μαθητριών και προσανατολίζονται για την κυρίως αναγνωστική φάση. Αξιοποιούνται οι προϋπάρχουσες γνώσεις του μαθητή/-τριας ως διακείμενο.

Αναγνωστική φάση (1^η διδακτική ενότητα : Γιατί φιλοσοφεί ο άνθρωπος)

- Δραστηριότητες κατανόησης του γενικού νοήματος

Οι δραστηριότητες αυτές ακολουθούν την πρώτη ανάγνωση του κειμένου και μπορεί να αφορούν σε γενικές ερωτήσεις πάνω στο κείμενο, τη συμπλήρωση κάποιου διαγράμματος με τα κυριότερα σημεία ή τον έλεγχο τυχόν ασκήσεων πρόβλεψης που έγιναν στο προαναγνωστικό στάδιο.

Π.χ. Ποια απάντηση δίνει ο Αριστοτέλης στο ίδιο ερώτημα;

- Δραστηριότητες λεπτομερούς κατανόησης περιεχομένου (πληροφοριακές ερωτήσεις/ Τι λέει το κείμενο;)
- Με βάση τη γλώσσα του πρωτότυπου κειμένου :
 - Να αναζητήσετε στο κείμενο όλους τους τρόπους αιτιολόγησης . Τι αιτιολογούν κάθε φορά;
 - Μετά την ανάλυση των προσδιορισμών της αιτίας εμπλουτίστε την αρχική σας απάντηση.

Αναγνωστική φάση (1^η διδακτική ενότητα : Γιατί φιλοσοφεί ο άνθρωπος)

Ας εμβαθύνουμε στο νόημα του κειμένου

1. Ο Αριστοτέλης θεωρεί τη φιλοσοφία ως μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν.

- Ποια έννοια δίνει στο επίθετο «ἐλευθέρα»; (Για την απάντησή σας να αξιοποιήσετε την παρομοίωση: «άνθρωπος – φιλοσοφία»)

2. Γιατί ο φιλόμυθος είναι κατά κάποιο τρόπο και φιλόσοφος για τον Αριστοτέλη; Να διερευνήσετε τη σχέση μύθου και φιλοσοφικού στοχασμού στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία.

Δραστηριότητες που έχουν σαν σκοπό να παροτρύνουν τον μαθητή να διαβάσει πιο προσεκτικά το κείμενο με αξιοποίηση του περικειμένου

Αναγνωστική φάση (2^η θεματική ενότητα: Η πρακτική και πολιτική διάσταση της φιλοσοφίας)

Από το περιεχόμενο στο κείμενο.

- Οι πληροφορίες της εισαγωγής περί της διάκρισης των μερών της ψυχής(λόγον έχον, άλογον, επιθυμητικόν): η ηγεμονική θέση του Λόγου.

Στη συνέχεια καλούνται οι μαθητές απαντήσουν στο ερώτημα : «Γιατί πρέπει να φιλοσοφούμε;». Από την επιστημική τροπικότητα του ερωτήματος «Γιατί φιλοσοφούμε;» της προηγούμενης διδακτικής ενότητας στη δεοντική τροπικότητα: «Φιλοσοφητέον ήμῖν...».

Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να εντοπίσουν και να κατανοήσουν τους δύο επαγωγικούς συλλογισμούς.

Καταγράψτε τα δύο επιχειρήματα του αποσπάσματος (Πληροφοριακή ερώτηση)

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται,

Αυτά που διαθέτουμε για τη ζωή μας, όπως το σώμα μας και όσα συνδέονται με το σώμα (τα σχετικά με το σώμα), είναι στα χέρια μας ως κάποια εργαλεία

τούτων δ' ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ χρῆσις, καὶ πλεόν θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μή δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις.

ὅμως ἡ χρῆση τους εἶναι επικίνδυνη και μάλιστα φέρνουν το αντίθετο αποτέλεσμα σε αυτούς που δεν τα χρησιμοποιούν σωστά.

Δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης, δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα, κτᾶσθαί τε αὐτήν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως.

Ο άνθρωπος πρέπει να επιθυμεί τη γνώση που επιτρέπει την ορθή και ωφέλιμη χρήση των διάφορων μέσων, και να την αποκτήσουμε και να τη χρησιμοποιούμε με τον κατάλληλο τρόπο.

Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως.

Πρέπει, επομένως, να φιλοσοφούμε, αν θέλουμε να γίνουμε καλοί πολίτες και να ζήσουμε τη ζωή μας ωφέλιμα.

Ἔτι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσιν αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστῆμαι, ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς, ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις, ἐστὶ τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν.

Εἰ τοίνυν μόνη ἡ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθόν θεωροῦσα, ἣτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται,

φιλοσοφητέον ἐκ παντός τρόπου, ὡς μόνης φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν, φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης.

Επίσης (ἀκόμα), ἄλλες εἶναι οἱ ακριβεῖς γνώσεις που μας προσφέρουν ὅσα εἶναι ωφέλιμα στη ζωὴ μας, κι ἄλλες ἐκείνες που μας εξασφαλίζουν τὸ σωστὸ τρόπο χρήσης αὐτῶν των γνώσεων, ἄλλες πάλι εἶναι οἱ βοηθητικὲς καὶ ἄλλες οἱ καθοδηγητικὲς, στις οποίες βρίσκεται, καθὼς εἶναι βέβαια οἱ ἡγεμονικότερες, τὸ κυρίως ἀγαθό.

Ἄν λοιπὸν μόνον ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη που διαθέτει τὴν ὀρθὴ κρίση καὶ χρησιμοποιεῖ τὸ λόγο (τὴ φρόνηση) καὶ ἔχει τὴν ικανότητα τῆς συνολικῆς θεώρησης τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ἡ φιλοσοφία, μπορεῖ νὰ χρησιμοποιεῖ ὅλες τις ἄλλες καὶ νὰ τις κατευθύνει σύμφωνα με τὴ φύση τους,

τότε πρέπει με κάθε τρόπο νὰ φιλοσοφοῦμε, γιατί μόνο ἡ φιλοσοφία ἐμπεριέχει τὴν ὀρθὴ κρίση καὶ τὴ φρόνηση που κατευθύνει ἀλάνθαστα τις πράξεις μας.

Στη συνέχεια να τους αξιολογήσετε

Για τον πρώτο συλλογισμό σημαντική η ερώτηση του βιβλίου (ερμηνευτική –συμπερασματική)

«Σχολιάστε το διττό αποτέλεσμα που έχει η φιλοσοφία: στο κοινωνικό σύνολο και στο άτομο, σύμφωνα με την παρακάτω φράση: «φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως». Για την απάντησή σας να λάβετε υπόψη ότι το συγκεκριμένο έργο του Αριστοτέλη απευθύνεται σε έναν ηγέτη-βασιλιά (τον Θεμισώνα), και προτρέπει, τόσο αυτόν όσο και τους νέους που βρίσκονται στην ηλικία του, να φιλοσοφήσουν».

Επίσης, σημαντική είναι η αξιολόγηση του δεύτερου συλλογισμού, για τον έντονο δεοντολογικό χαρακτήρα.

Αναγνωστική φάση (3^η διδακτική ενότητα :Η φιλοσοφία ως προϋπόθεση για την ευδαιμονία)

- Από το διακείμενο (άλλο κείμενο) :

«Η αυθάδης αξίωση για ευδαιμονία, και μάλιστα για τόση όση ονειρευόμαστε, καταστρέφει τα πάντα σ' αυτόν τον κόσμο. Όποιος καταφέρνει ν' απελευθερωθεί απ' αυτήν και δεν ποθεί τίποτε άλλο πλην των όσων έχει μπροστά του καταφέρνει να τα βγάλει πέρα. Συμφέρει, λοιπόν, να μετριάσουμε πολύ τις απαιτήσεις μας γι' απολαύσεις, κτήσεις, βαθμούς, τιμές, κ.ο.κ.»

Arthur Schopenhauer.2013. *Εγχειρίδιο πρακτικής σοφίας*. μτφρ. Δημ. Υφαντής. Αθήνα : Ροές, σ. 23.

Στο κείμενο

- Παραινετικός λόγος : η Φιλοσοφία ως διαγενεακός τόπος

Σε αυτό το σχετικά εύκολο κείμενο το βάρος πέφτει στην ερμηνεία και σε ερωτήσεις «συμπερασματικές» και αξιολογικές:

«Σχολιάστε σε μία παράγραφο εκατό (100) περίπου λέξεων την φράση του Επίκουρου: «οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστὶν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον». (Από τον φάκελο υλικού).

Εγώ θα προσέθετα: «Συμφωνείτε ή διαφωνείτε;»

Στο περιεχόμενο:

Εισαγωγή από τα Ηθικά Νικομάχεια (Φιλοσοφικός λόγος Γ' Λυκείου, ΟΕΔΒ)

«Ένας λοιπόν από τους όρους αυτούς ήταν και ο όρος εὐδαιμονία ... Ενέργεια λοιπόν, κατά τον Αριστοτέλη, η ευδαιμονία του ανθρώπου, όχι κατάσταση, και πάντως ενέργεια της ψυχής του, με τους κανόνες της τέλειας αρετής».

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C128/681/4517,20388/>

Παράλληλα κείμενα

- Ανταγωνιστικά κείμενα

A. Πλάτων, Θεαίτητος 173e-174b (Φάκελος υλικού, σελ. 25)

Στο χωρίο αυτό του πλατωνικού διαλόγου ο Σωκράτης συνομιλεί με τον γεωμέτρη Θεόδωρο και εξετάζουν τον φιλόσοφο συγκρίνοντάς τον με τους άλλους σοφούς, για να δουν κατά πόσο είναι διαφορετικός στην ιδιωτική και δημόσια ζωή του, καθώς και για ποιον λόγο ο πολύς κόσμος τον χλευάζει.

B. Αριστοτέλης, Πολιτικά A, 4, 1259a6-19 (Φάκελος υλικού, σελ. 26)

Ο Αριστοτέλης αναλύει τη «χρηματιστική», την τέχνη να πορίζεται κάποιος τα αναγκαία και χρήσιμα. Ειδικότερα για τη γεωργία και τα προϊόντα της γης τονίζει τη σημασία της συγκέντρωσης πληροφοριών που αν αξιοποιηθούν βοηθούν στον πλουτισμό και φέρνει ως παράδειγμα τον πρώτο φιλόσοφο, τον Θαλή.

Γ. Κωστής Παλαμάς, Ίαμβοι και Ανάπαιστοι, 29 (Φάκελος υλικού, σελ. 27)

Παράλληλα κείμενα

- Δ. Κ. Π. Καβάφης, «Από την σχολήν του περιωνύμου φιλοσόφου», (Φάκελος υλικού, σελ. 35)
- Arthur Schopenhauer.2013. *Εγχειρίδιο πρακτικής σοφίας*. μτφρ. Δημ. Υφαντής. Αθήνα : Ροές, σ. 23.
- Κάρλ Πόππερ, 2004. *Όλοι οι άνθρωποι είναι φιλόσοφοι*. Αθήνα: Εκδ. Μελάρι. σελ. 13-14.

Κείμενα αυτενέργειας – (Διακείμενα;)

Τα κείμενα αυτενέργειας αξιοποιούνται και ως παράλληλα κείμενα. Για τη συγκεκριμένη ενότητα προτείνονται τα παρακάτω κείμενα, τα οποία συγκλίνουν στο νόημα των κειμένων αναφοράς.

- Πλούταρχος, Περί παιδων αγωγής 7C-8B
- Ίσοκράτης, Περί αντιδόσεως, 180.1-182.7
- Ξενοφώντα, Απομνημονεύματα, 3,9, 4-5
- Ξενοφώντα, Απομνημονεύματα 1,2, 18-21, 23

Κάτι ακόμα για τα κείμενα αυτενέργειας

Στα κείμενα αυτενέργειας οι ερωτήσεις κατανόησης ανήκουν στην κατηγορία των πληροφοριακών ερωτήσεων ή των επαγωγικών που απαιτούν συνδυασμό στοιχείων του κειμένου. Σε κάθε περίπτωση οι απαντήσεις των ερωτήσεων αυτών προκύπτουν από τον εντοπισμό και την εξαγωγή πληροφοριών που ρητώς αναφέρονται στο κείμενο και δεν επικαλύπτουν το χωρίο που δίνεται για μετάφραση.

Παράδειγμα: Ξενοφών, Άπομνημονεύματα, Α 2.19-21·23 (Από τον φάκελο υλικού σελ. 37)

- Με ποια άποψη διαφωνεί ο Ξενοφών;
- Ποια είναι η δική του άποψη;
- Να μεταφράσετε το απόσπασμα: «Κάγῶ δὲ μαρτυρῶ τούτοις ... τῆς σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι

Εις επίμετρον (Για τη μετάφραση)

Στο ΠΣ των Αρχαίων Ελληνικών Γ' Λυκείου η μετάφραση **δεν** «εξακολουθεί να είναι το τέλος μιας ανοδικής πορείας προς τη θέαση του νοήματος του κειμένου με εφόδια στην πορεία αυτή, το λεξιλόγιο, τη γραμματική και το συντακτικό.

Ακόμα και στο Γυμνάσιο δεν δίνονται μεταφράσεις παρά πυκνά λεξιλογικά και σημασιολογικά σχόλια με βάση την υπόρρητη παραδοχή ότι εκπαιδευτικός και μαθητές πρέπει μετά από μια υποστηρικτική διδασκαλία να οδηγηθούν σε μια σχολική μετάφραση συνεπή ως προς τη δομολειτουργική και λεξιλογική ανάλυση που έχει προηγηθεί.

Οι ακολουθούμενες πρακτικές καθιστούν τη μετάφραση, το συντακτικό και τη γραμματική από βοηθητικό εργαλείο για την ανάγνωση και την ερμηνεία σε τελικό στόχο». (Πόλκας, 2001)

Εις επίμετρον (Για τη μετάφραση)

Αλλά

«Αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στην ορθή και συνεπή διδασκαλία της μετάφρασης, κατά τρόπο ώστε η μεταφραστική διαδικασία να προάγει την παράλληλη κατάκτηση δύο γλωσσών (Αρχαίας και Νέας Ελληνικής) και προκρίνεται η εισαγωγή της σε ένα στάδιο όπου να προάγει τη μεταγλωσσική επίγνωση των γλωσσικών δομών και των δύο γλωσσών, υποβοηθώντας κυρίως τη συνειδητή εκμάθηση της Αρχαίας Ελληνικής. Ειδικότερα προϋποτίθεται η συνειδητοποίηση ότι η σημασία δεν κατακτάται με τη στενή σημασιολογική προσέγγιση του λεξιλογίου, αλλά με τη συνολική συγκρότηση του κειμένου ως γλωσσικής και νοηματικής δομής, που αποκαλύπτεται με την ανάλυση φαινομένων από τη σκοπιά επίσης της σύνταξης, πραγματολογίας και κειμενογλωσσολογίας».

Ο ρόλος της μετάφρασης με στόχο την ενδογλωσσική ισοτιμία (Μαρωνίτης, 2001).

Τρόποι αξιοποίησης των μεταφρασμένων κειμένων

(Βλ. <http://iep.edu.gr/el/humanities-yliko/episimanseis-gia-ta-arxaia-ellinika>.)

- Δραστηριότητα 1 (Πλάτων, Πρωταγόρας 321d -322a και 322c)

Προσεγγίζουμε βασικές έννοιες του κειμένου μέσω μεταφρασμένων κειμένων:

- Δραστηριότητα 2 Πλάτων, Θεαίτητος, 150d-e

Προσεγγίζουμε το πρωτότυπο κείμενο μέσω του μεταφρασμένου κειμένου.

- Δραστηριότητα 3 (Ισοκράτης, Πλαταϊκός, 1-2)

Αξιοποιούμε το μεταφρασμένο κείμενο για τη δομολειτουργική προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας

Τελικές επισημάνσεις για τη διδακτική προσέγγιση

Α. Σε κάθε θεματική ενότητα είναι σημαντικό να αναδειχθούν τα κύρια ερωτήματα/θέματα που συνέχουν τις διδακτικές ενότητες και αυτά να αποτελέσουν τους άξονες: α) για την επιλογή των κειμένων (Ποια παράλληλα κείμενα και ποια κείμενα αυτενέργειας θα διδάξω;) και β) για την ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων (αναφοράς και παραλλήλων κυρίως).

Β. Στόχος είναι η πολυεπίπεδη κατανόηση των κειμένων μέσω ενός «ισότιμου» διαλόγου μεταξύ των μαθητών/τριών, εκπαιδευτικού, των κειμένων της νεότερης ελληνικής και ξένης γραμματείας και των αρχαίων ελληνικών κειμένων, ο οποίος αναδεικνύει τη διαχρονική αξία των αρχαίων ελληνικών κειμένων.

Γ. Σημαντικά εργαλεία για την επίτευξη του στόχου: η ανθολόγηση των κειμένων που θα διδαχθούν, οι μεταφράσεις, η χρήση ποικιλίας ερωτήσεων με σκοπό την πολυεπίπεδη κατανόηση των κειμένων, η διακειμενικότητα.

Πηγές - Βιβλιογραφία

- ΥΠΕΠΘ/ΙΕΠ (2019). *Αρχαία Ελληνικά Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου. Φάκελος Υλικού*. Αθήνα: ΙΤΥΕ «Διόφαντος».
- ΥΠΕΠΘ/ΠΙ [χ.χ.] . *Φιλοσοφικός Λόγος. Πλάτων – Αριστοτέλης. Γ' τάξη γενικού Λυκείου (θεωρητική κατεύθυνση)*.
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C128/680/4509,20305/>.
- ΠΙ Κύπρου [2016]. *Κατανόηση – Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού λόγου : Διδακτικά εργαλεία για το μάθημα των Νέων Ελληνικών*
- Δ. Ν. Μαρωνίτης (2001). «Ενδογλωσσική ανισοτιμία».
https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_f2/index.htm2001.
- Πόλκας, Λάμπρος, «Απορίες και προτάσεις για τη μετάφραση και το “αδίδακτο” κείμενο στο Λύκειο», περιοδικό Φιλολογική 74, σσ. 9-15.
- Τσάφος, Βασίλειος (2004). *Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.